

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN TIẾN HÙNG

**NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM TẠI THÀNH PHỐ
VIỆT TRÌ, TỈNH PHÚ THỌ**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ**

THÁI NGUYÊN, 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN TIẾN HÙNG

**NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU
GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM TẠI THÀNH PHỐ
VIỆT TRÌ, TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Quản lý Kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: TS Đoàn Hữu Xuân

THÁI NGUYÊN, 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của tác giả. Các số liệu và kết quả đưa ra trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được công bố tại bất kỳ công trình nghiên cứu nào. Các số liệu và thông tin trích dẫn trong quá trình nghiên cứu đều được ghi rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Nguyễn Tiến Hưng

LỜI CẢM ƠN

Luận văn được hoàn thành là kết quả của quá trình học tập, nghiên cứu lý luận và tích lũy kinh nghiệm thực tế của tác giả. Những kiến thức quý báu mà các thầy cô giáo đã truyền đạt trong quá trình học tập đã làm sáng tỏ ý tưởng, tư duy của tác giả trong suốt thời gian hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Ban chủ nhiệm Phòng quản lý Đào tạo sau đại học trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh Thái Nguyên đã giúp đỡ tôi trong quá trình học tập và nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn và kính trọng sâu sắc đến TS Đoàn Hữu Xuân, người thầy đã tận tình hướng dẫn và giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Ban Lãnh đạo và các đồng nghiệp Chi Cục Thống kê, phòng Lao động - TB&XH, Văn phòng HĐND- UBND Thành phố Việt Trì, Sở Lao động - TB&XH Phú Thọ, Cục thống kê tỉnh Phú Thọ đã cung cấp cho tôi rất nhiều những tài liệu, thông tin cần thiết, chính xác, khách quan để tôi có thể hoàn thiện luận văn của mình hoàn chỉnh nhất.

Cuối cùng, tôi xin gửi lời cảm ơn đến những người thân trong gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã giúp đỡ và cung cấp cho tôi những kinh nghiệm quý báu để tôi có thể hoàn thành luận văn trong thời gian quy định.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Tiến Hưng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU.....	vii
DANH MỤC BIỂU ĐỒ.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	2
4. Ý nghĩa của đề tài	3
5. Bố cục của luận văn.....	3
Chương 1: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ LAO ĐỘNG VÀ VIỆC LÀM	4
1.1. Một số khái quát về lao động, việc làm và thất nghiệp	4
1.1.1. Khái niệm về lao động, việc làm và thất nghiệp	4
1.1.2. Những khó khăn trong quá trình giải quyết việc làm ở nước ta.....	10
1.1.3. Ý nghĩa của vấn đề giải quyết việc làm.....	12
1.2. Những nhân tố tác động đến vấn đề giải quyết việc làm trong nền kinh tế thị trường	12
1.2.1. Dân số và cơ cấu dân số.....	12
1.2.2. Tiến bộ khoa học - công nghệ	15
1.2.3. Tài nguyên thiên nhiên	16
1.2.4. Xuất khẩu lao động.....	16
1.2.5. Chính sách giải quyết việc làm của Đảng và Nhà nước	17
1.3. Một số kinh nghiệm về giải quyết việc làm ở nước ngoài và trong nước	21

1.3.1. Kinh nghiệm của Nhật Bản	21
1.3.2. Kinh nghiệm của thành phố Hà Nội	24
1.3.3. Kinh nghiệm của Hải Dương.....	25
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	28
2.2. Phương pháp nghiên cứu	28
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	29
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	29
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	32
Chương 3: THỰC TRẠNG VIỆC LÀM, GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ	33
3.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội có ảnh hưởng trực tiếp tới việc làm ở thành phố Việt Trì	33
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên.....	33
3.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội.....	34
3.2. Thực trạng giải quyết việc làm ở thành phố Việt Trì	36
3.2.1. Quy mô, chất lượng nguồn lao động	36
3.2.2. Chất lượng nguồn lao động	38
3.2.3. Công tác đào tạo nghề cho người lao động	41
3.2.4. Tình hình giải quyết việc làm ở thành phố Việt Trì theo những góc độ tiếp cận khác nhau.....	43
3.3. Những bức xúc đặt ra về việc làm ở thành phố Việt Trì	61
3.3.1. Khả năng giải quyết việc làm có hạn trong khi cung lớn hơn cầu về lao động quá lớn (nhất là cung lao động giản đơn)	61
3.3.2. Giải quyết việc làm trong điều kiện tốc độ chuyển dịch cơ cấu kinh tế chậm ..	62
3.3.3. Đào tạo nguồn nhân lực chưa gắn kết với giải quyết việc làm.....	64

3.3.4. Tâm lý, tập quán của người lao động còn coi trọng việc làm ở khu vực kinh tế nhà nước hơn khu vực kinh tế ngoài nhà nước.....	66
3.3.5. Sự hạn chế của lãnh đạo các cấp ủy Đảng, quản lý của chính quyền trong vấn đề giải quyết việc làm.....	67
Chương 4: NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM Ở THÀNH PHỐ VIỆT TRÌ.....	69
4.1. Quan điểm, phương hướng giải quyết việc làm ở thành phố Việt Trì.....	69
4.1.1. Các quan điểm cơ bản.....	69
4.1.2. Phương hướng cơ bản giải quyết việc làm ở thành phố Việt Trì	71
4.2. Những giải pháp chủ yếu nhằm giải quyết việc làm ở thành phố Việt Trì ...	75
4.2.1. Đẩy mạnh chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn, trên cơ sở đó tạo ra nhiều việc làm cho người lao động	75
4.2.2. Khôi phục và phát triển làng nghề truyền thống	77
4.2.3. Phát triển và đa dạng hóa các hình thức kinh doanh tạo nhiều việc làm mới cho người lao động	80
4.2.4. Thực hiện có hiệu quả hoạt động xuất khẩu lao động.....	81
4.2.5. Đẩy mạnh công tác đào tạo nghề, nâng cao chất lượng nguồn lao động để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thị trường lao động.....	83
4.2.6. Tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy Đảng, quản lý nhà nước về tạo việc làm ở thành phố Việt Trì.....	86
KẾT LUẬN.....	88
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	90
PHỤ LỤC	92

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

KCN	: Khu công nghiệp
NN	: Nông nghiệp
CNH	: Công nghiệp hóa
HDH	: Hiện đại hóa
ĐTH	: Đô thị hóa
GQVL	: Giải quyết việc làm
CCKT	: Cơ cấu kinh tế
DN	: Doanh nghiệp
TM	: Thương mại
DV	: Dịch vụ
VL	: Việc làm
DA	: Dự án
ĐVT	: Đơn vị tính
CN - XD	: Công nghiệp và xây dựng
TTCN	: Tiểu thủ công nghiệp
SXKD	: Sản xuất kinh doanh
KHCN	: Khoa học công nghệ
LĐ	: Lao động
LN	: Lâm nghiệp
NN	: Nông nghiệp
TP	: Thành phố
CNXH	: Chủ nghĩa xã hội

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Tổng hợp số hộ điều tra ở các điểm nghiên cứu năm 2011	31
Bảng 3.1: Tốc độ tăng trưởng GDP của Việt Trì qua các năm.....	35
Bảng 3.2: GDP bình quân đầu người qua các năm.....	35
Bảng 3.3: Tỷ lệ tăng dân số của Việt Trì qua các năm.....	36
Bảng 3.4: Cơ cấu độ tuổi của lực lượng lao động Việt Trì.....	37
Bảng 3.5: Trình độ học vấn của lực lượng lao động Việt Trì.....	39
Bảng 3.6: Trình độ chuyên môn kỹ thuật của lực lượng lao động Việt Trì.....	40
Bảng 3.8: Các cơ sở kinh doanh TMDV của thành phố Việt Trì qua 3 năm.....	48
Bảng 3.9: Cơ cấu lao động làm việc theo nhóm ngành	50
Bảng 3.10: Một số chỉ tiêu của DN nhà nước (tính đến 12/2011).....	51
Bảng 3.10a: Thu nhập của người lao động trong các DN nhà nước.....	52
Bảng 3.11: Một số chỉ tiêu của DN ngoài nhà nước (tính đến 12/2011).....	53
Bảng 3.11a: Thu nhập của người lao động trong các DN ngoài nhà nước.....	54
Bảng 3.12: So sánh lao động làm việc theo thành phần kinh tế	55
Bảng 3.13: Sự thay đổi cơ cấu GDP và cơ cấu lao động của TP Việt Trì.....	63
Bảng 3.14: Lao động được đào tạo qua 3 năm	65

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1: Cơ cấu sản xuất của ngành nông nghiệp Thành phố Việt Trì qua 3 năm.....	44
Biểu đồ 3.2: Cơ cấu lao động làm việc theo nhóm ngành	50

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài

Việc làm là một trong những vấn đề xã hội có tính chất toàn cầu, là mối quan tâm lớn của toàn nhân loại, của hầu hết các quốc gia. Thúc đẩy mục tiêu tạo việc làm đầy đủ cho mọi người, nam cũng như nữ, để tạo thu nhập và không ngừng nâng cao chất lượng cuộc sống là ưu tiên số một trong chính sách kinh tế - xã hội của Đảng và Nhà nước ta. Bởi vì, trong chiến lược phát triển đất nước, Đảng ta luôn lấy con người làm trung tâm, coi phát triển con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển. Tạo điều kiện cho mọi người có cơ hội làm việc; một mặt, là điều kiện để phát huy được tiềm năng lao động, nguồn nội lực to lớn nhất ở nước ta cho sự phát triển kinh tế - xã hội, cải thiện đời sống.

Xuất phát từ vai trò của con người trong lực lượng sản xuất cũng như trong công cuộc đổi mới đất nước, vấn đề việc làm cho người lao động được Đảng và Nhà nước ta đặc biệt quan tâm. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX của Đảng chỉ rõ: "Giải quyết việc làm là yếu tố quyết định để phát huy nhân tố con người, ổn định và phát triển kinh tế, làm lành mạnh xã hội, đáp ứng nguyện vọng chính đáng và yêu cầu bức xúc của nhân dân"[8, tr. 218]. Lao động với vai trò là một nguồn lực lớn và quan trọng có ý nghĩa quyết định sự thành công của công cuộc đổi mới và phát triển đất nước, trong đó có việc đào tạo, bố trí và sử dụng lao động đóng vai trò trung tâm.

Tạo điều kiện cho người lao động có việc làm, một mặt nhằm phát huy được tiềm năng lao động, nguồn lực to lớn ở nước ta cho sự phát triển kinh tế - xã hội, mặt khác là hướng cơ bản để xóa đói, giảm nghèo có hiệu quả, là cơ sở để cải thiện và nâng cao đời sống của nhân dân, góp phần giữ vững an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội, tạo ra động lực mạnh mẽ thúc đẩy sự nghiệp đổi mới đất nước tiếp tục đi lên.

Thành phố Việt Trì là trung tâm chính trị, kinh tế, văn hóa, khoa học kỹ thuật của tỉnh Phú Thọ, là đô thị loại I, được Chính phủ xác định là trung tâm vùng Tây - Đông Bắc nên luôn nhận được sự quan tâm chỉ đạo, tạo điều kiện giúp đỡ của Thành phố và các Bộ, Ngành Trung ương, có hệ thống giao thông đường bộ, đường sắt kết nối với các thành phố trong cả nước và các nước trong khu vực. Thu nhập của người lao động cơ bản còn thấp, chất lượng lao động chưa cao, lao động phổ thông là chủ yếu, tỷ lệ lao động chưa qua đào tạo còn cao.